

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 166
van **KARIN BROUWERS**
datum: 10 februari 2015

aan **GEERT BOURGEOIS**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN
ONROEREND ERFGOED

Studiedienst Vlaamse Regering - Bevolkingsprognose Leuven

Op 29 januari 2015 stelde de Studiedienst van de Vlaamse Regering (SVR) zijn nieuwe bevolkingsprognoses voor alle 308 gemeenten voor. Deze studie voorspelt tegen alle verwachtingen in een sterke daling van het bevolkingsaantal van de stad Leuven voor de volgende 15 jaar. Dit zou dus een radicale trendbreuk betekenen met de effectieve groeicijfers van Leuven van de afgelopen 15 jaar. Voor Leuven speelt de verdere internationalisering van de groeiende universiteit en kennisindustrie een belangrijke en uitzonderlijke rol in de waarschijnlijk toch wel verdere aangroei van de Leuvense bevolking.

Het is dus zeker niet uitgesloten dat deze prognose ernstige gevolgen zou kunnen hebben voor het Vlaamse beleid in het kader van de centrumsteden. Ik denk daarbij aan investeringen in kinderopvang, scholen, woon- en zorgcentra, ... Investeringen die afhankelijk zijn van de vooropgestelde bevolkingsevolutie.

1. Op welke basis komt de SVR tot de conclusie dat de Leuvense bevolking gaat dalen? In hoeverre komt deze vaststelling overeen met eerdere bevolkingsprognoses?
2. In welke mate werd bij deze prognose rekening gehouden met de specifieke rol van Leuven als universiteitsstad en de aantrekkingskracht die daardoor wordt uitgeoefend op jongeren?
3. Zal de Vlaamse Regering deze cijfers gebruiken voor de programmering, erkenning, en subsidiëring van Leuven als centrumstad? Zo ja, wat zullen de gevolgen dan zijn voor Leuven? Zo neen, op basis van welke cijfers zal dit beleid dan wel worden gevoerd en zijn deze cijfers beschikbaar?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Geert Bourgeois (166) en Liesbeth Homans (457).

GEERT BOURGEOIS

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 166 van 10 februari 2015

van **KARIN BROUWERS**

1. Hierna volgen de gedetailleerde gegevens van het onderzoek van de Studiedienst van de Vlaamse Regering (SVR) inzake de bevolkingsprognoses, voor wat Leuven betreft.

1.1. Vaststellingen en projectieresultaten voor de loop van de bevolking van Leuven

De loop van de bevolking slaat op de wijzigingen die in de loop van het kalenderjaar geregistreerd/geprojecteerd worden m.b.t. de geboorten (i.c. levend geboren), de sterfgevallen, de interne/binnenlandse migraties en de externe/buitenlandse migraties.

De groei van de bevolking laat zich verklaren door 3 saldi uit de loop van de bevolking in aanmerking te nemen:

- 1) het natuurlijke saldo = aantal geboorten – aantal sterfgevallen in de loop van het jaar;
- 2) het saldo van de interne migraties = de inwijking vanuit andere steden en gemeenten binnen België – de uitwijking naar andere steden en gemeenten binnen België;
- 3) het saldo van de externe migraties = de immigratie vanuit het buitenland – de emigratie naar het buitenland.

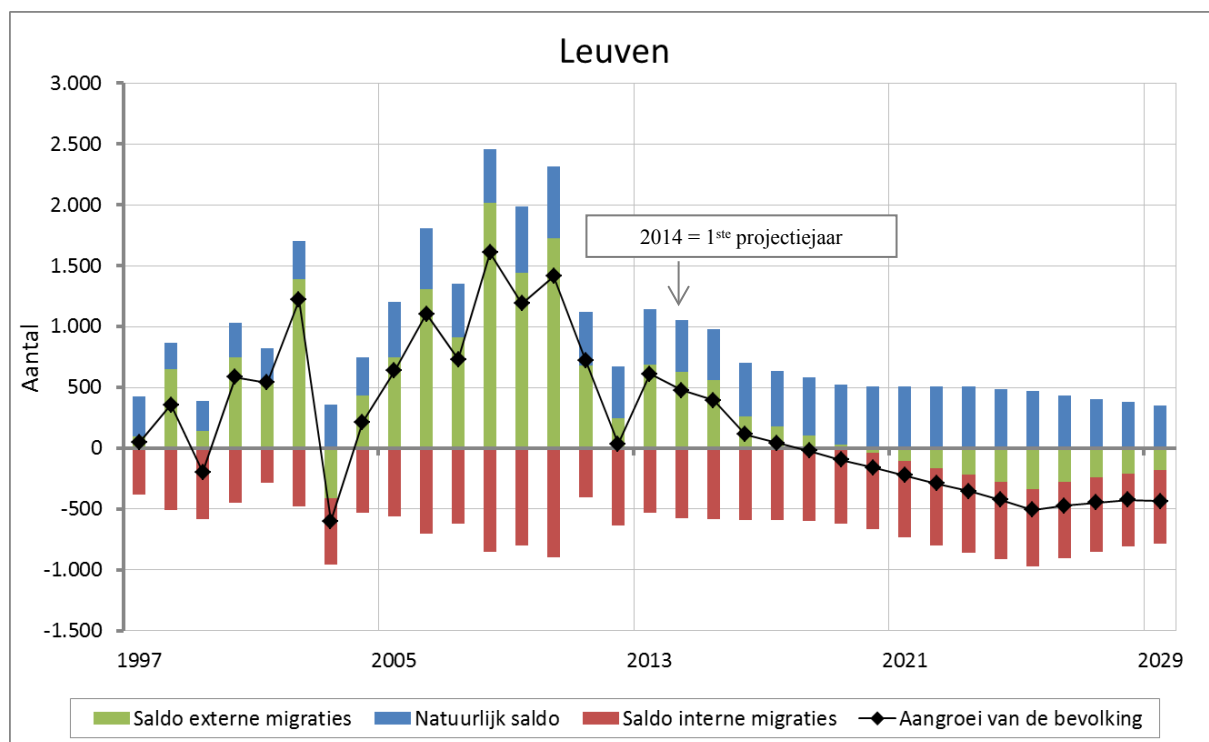
Men kan deze saldi beschouwen als componenten van de bevolkingsgroei.

De som van deze 3 componenten (saldi) levert de 'aangroei van de bevolking'.

Deze waarde bijgeteld bij de bevolking aan de start van het kalenderjaar geeft de bevolking aan het einde van het kalenderjaar, of equivalent, de bevolking aan het begin van het nieuwe kalenderjaar.

Figuur 1 brengt deze informatie voor Leuven samen, zowel voor de observatiejaren (1997-2013) als voor de projectiejaren (2014-2029).

Figuur 1. Bijdrage van de componenten van de bevolkingsgroei aan de bevolkingsontwikkeling van Leuven, waarnemingen (1997-2013) en projecties (2014-2029)

Bron: ADS, SVR

Voor de reeks van observatiejaren (1997-2013) zijn de vaststellingen uit figuur 1 voor Leuven:

- 1) het natuurlijke saldo is positief in alle observatiejaren en schommelt binnen nauwe marges; in recente jaren wordt een lichte daling vastgesteld (wat samenhangt met de terugval van het aantal geboorten in 2011);
- 2) het saldo voor de interne migraties is negatief in alle observatiejaren; in recente jaren schommelt dit saldo rond de -500 eenheden;
- 3) het saldo voor de externe migraties overheen de observatiejaren vertoont de breedste schommelingen: er is een piek in 2002 (+1.389), een dal in 2003 (-409), gevolgd door relatief hoge positieve saldi voor de jaren 2008-2010 (+1.725 voor 2010), met in recente jaren opnieuw daling van het saldo (+683 voor 2011, +37 voor 2012; +688 voor 2013); dit hangt samen met de stabilisatie van de externe immigratie enerzijds en de versterkte externe emigratie anderzijds tussen 2010 en 2012; pas in 2013 is er opnieuw een stijging van het saldo wat samenhangt met de toename van de externe immigratie (na de lichte daling in 2012) en terugval van de externe emigratie in dat jaar.

Voor de reeks van observatiejaren (1997-2013) kan uit de figuur afgeleid worden dat de aangroei van de bevolking (zwarte lijn) als som van deze 3 saldi op- en neerwaartse bewegingen vertoont (met negatieve aangroei voor 1999 en 2003).

Voor de reeks van projectiejaren (2014-2030) kan uit figuur 1 afgeleid worden dat de aangroei van de bevolking (zwarte lijn) als som van deze saldi vanaf het jaar 2018 negatief is. Dit volgt uit het gehanteerde projectiemechanisme.

1.2. Projectiemechanisme bevolking

De bevolkingsvooruitzichten voor de jaarlijkse stand van de bevolking tussen 2015 en 2030 (telkens op 1 januari) houden rekening met al deze ontwikkelingen, zij het met in achtneming van de ontwikkelingen per leeftijd en geslacht in elk van de Vlaamse steden en gemeenten.

Vaak zijn de reeksen op alle leeftijden afgevlakt om de onderliggende trends beter te vatten en die vervolgens door te trekken naar de opeenvolgende projectiejaren. Op de publieke website van SVR kunnen daarover meer details geraadpleegd worden (Pelfrene, Schockaert, Lodewijckx, 2015).

De volgende aspecten zijn voor de loop van de bevolking in aanmerking genomen.

1.2.1. Aantal geboorten

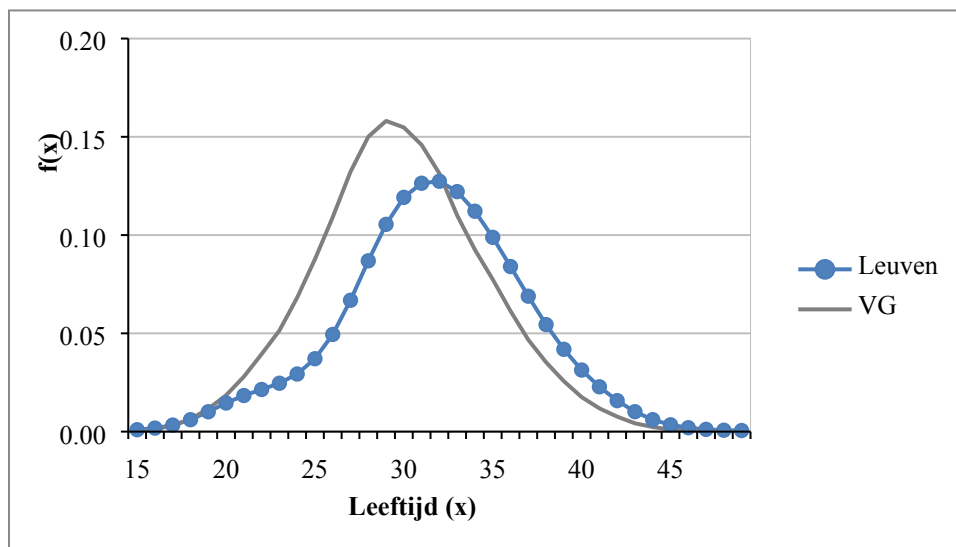
Voor de projectie van het aantal levend geboren is vooreerst nagegaan wat de evolutie is van de vruchtbaarheid (aantal kinderen/vrouw) binnen geboortecohorten van vrouwen op vruchtbare leeftijden, waaruit de toekomstige evolutie voor de projectiejaren werd geschat.

Op het niveau van het Vlaamse Gewest is eerst een daling van de conjuncturele totale vruchtbaarheid geprojecteerd, met – vanaf 2016 – opnieuw een stijging naar het niveau van de jaren 2008-2010 (het totaal vruchtbaarheidscijfer komt vanaf 2021 uit op iets boven 1,80 kinderen per vrouw).

In een tweede stap werd het profiel van de leeftijdsspecifieke vruchtbaarheid voor Leuven afgezet tegenover die voor het Vlaamse Gewest, met observaties voor de jaren 2010-2012; zie figuur 2.

Figuur 2 toont een wat ouder vruchtbaarheidsprofiel naar leeftijd van de moeder voor de observatiejaren 2010-2012. De afwijking tussen het Leuvense vruchtbaarheidsprofiel naar leeftijd en dat voor het Vlaamse Gewest werd meegenomen voor de bepaling van het te verwachten aantal geboorten in Leuven, met dien verstande dat een geleidelijke convergentie naar het Vlaamse profiel is meegenomen in de projectie (convergentie tussen 2016 en 2030 naar 70% van geobserveerde afwijking voor 2010-2012).

Figuur 2. Leeftijdsspecifieke vruchtbaarheid: Leuven versus Vlaams Gewest, 2010-2012

Noot: $f(x)$ = leeftijdsspecifiek vruchtbaarheidscijfer (age-specific fertility rate).
Bron: ADS; bewerking SVR.

Uit figuur 2 kan ook afgeleid worden dat de conjuncturele vruchtbaarheid voor de jaren 2010-2012 globaal genomen voor Leuven lager ligt dan voor het Vlaamse Gewest (de oppervlakte onder de curve is kleiner). Het totaal vruchtbaarheidscijfer (TVC) dat ruwweg aangeeft hoeveel kinderen een vrouw kan verwachten, is 1,53 voor Leuven versus 1,79 voor het Vlaamse Gewest.

Voor Leuven moet voor recente jaren gerekend worden met een volume tussen 1.250 à 1.300 levend geborenen op jaarbasis (geregistreerd aantal levend geborenen in 2013 = 1.295; gemiddelde 2010-2013 = 1.287). In de projectie van het aantal geboorten wordt, na een initiële daling in 2014 en 2015 (-5%) een geleidelijke stijging voorzien tot in 2021 terug het niveau van 2013 gehaald wordt, waarna opnieuw een geleidelijke daling volgt (cf. de publieke website van SVR).

1.2.2. Aantal sterfgevallen

Voor de projectie van het aantal sterfgevallen (overlijdens) werd uitgegaan van de sterftekanen per leeftijd en geslacht.

- Voor de leeftijden tussen 0 en 64 jaar (weinig sterfgevallen, lage sterftekanen) zijn de sterftekanen voor het Vlaamse Gewest in aanmerking genomen.
- Voor de leeftijden tussen 65 en 89 jaar (veel sterfgevallen, stijgende sterftekanen) is een onderscheid gemaakt tussen de set van gemeenten met een lager, een middelmatig en een hoger sterftepeil in die leeftijdsgroep ten opzichte van het gemiddelde sterftepeil voor het Vlaamse Gewest. Voor Antwerpen en Gent zijn de stadseigen sterftekanen per leeftijd en geslacht in aanmerking genomen.
- Voor de leeftijden vanaf 90 jaar is gesteund op een statistische modelbenadering die ertoe strekt om instabiele sterftekanen (wegens een al sterk uitgedunde bevolking) te stabiliseren (Willems e.a., 2010).

De geprojecteerde sterftekanen per leeftijd en geslacht voor de kalenderjaren tussen 2014 en 2029 zijn bepaald aan de hand van een goed aanpassende trendlijn voor de geregistreerde sterftekanen tussen 1971 en 2013 voor het Vlaamse Gewest, met aanvullende correcties voor de risicogroep waartoe de gemeente behoort voor de leeftijden tussen 65 en 89 jaar.

Op basis van de registratie van het aantal sterfgevallen tussen 65 en 89 jaar in de observatiejaren 2010-2013 is Leuven ingedeeld bij de groep met een relatief laag sterftepeil, zowel voor mannen (*Standardized Mortality Ratio*, afgekort SMR = 0,88 <1) als voor vrouwen (SMR = 0,89).

Voor Leuven moet voor recente jaren gerekend worden met een volume van rond de 800 sterfgevallen op jaarbasis (geregistreerd aantal sterfgevallen in 2013 = 841; gemiddelde 2010-2013 = 811). De projectie voorziet in een lichte daling van het totaal aantal sterfgevallen tussen 2013 en 2025 (-8%), waarna dat aantal licht gaat toenemen (cf. de publieke website van SVR).

1.2.3. Interne immigratie

Voor de projectie van de inwijking naar Leuven vanuit andere steden en gemeenten (binnen België) is gesteund op het geheel van observatiejaren tussen 1997 en 2013. De projectiewaarden in elk opvolgend projectiejaar zijn bepaald als het voortschrijdend gemiddelde van de waarden voor de 17 voorgaande kalenderjaren. In een eerste stap zijn alle waarnemingen over de diverse leeftijden en geslachten samengenomen en nadien verdeeld over de geslachtsgroepen en de opvolgende leeftijden (volgens het profiel voor Leuven van de laatste 5 observatiejaren).

De methode strekt ertoe om de vele schommelende waarnemingen enigszins te stabiliseren en toch voldoende rekening te houden met de geheel eigen waarnemingen voor elke stad of gemeente apart.

1.2.4. Interne emigratie

Idem dito voor de interne emigratie. Voor meer details kan verwezen worden naar het document met uitleg over de basishypothesen en werkwijzen op de publieke website van SVR (Pelfrene, Schockaert, Lodewijckx, 2015).

1.2.5. Externe immigratie

- 1) Voor de projectie van de externe (of internationale) immigratie naar de Vlaamse steden en gemeenten vanuit het buitenland is afgestemd op resultaten van een recente SVR-studie over de buitenlandse migratiestromen van en naar België en zijn gewesten voor de opmaak van betreffende hypothesen (Pelfrene, 2014).

De belangrijkste bevindingen over de externe immigratie op het niveau van het Vlaamse Gewest zijn als volgt.

- a) De externe immigratie vertoont globaal voor de kalenderjaren 2009 en 2010 een stagnatie van de externe immigratie na de opgaande beweging in voorgaande jaren (vooral sterk tussen 2004 en 2008). Na 2010 is er een omslag met een daling van de aantallen die vanuit het buitenland immigreren. Die daling wordt versterkt in het observatiejaar 2012 (index 2012/2010 = 91).
 - b) De brede nationaliteitsgroep waar de recente daling van de externe immigratie het meest zichtbaar is, is de groep van 'staatsburgers van buiten de EU' (rest wereldbevolking; index 2012/2010 = 76), de typische 'dalers'-groep.
 - c) De brede nationaliteitsgroepen van Zuid- en Oost-Europeanen binnen de Europese Unie (Zuid-EU, Oost-EU) vertonen in de laatste observatiejaren (2010-2012) ook een versterkte immigratie vanuit het buitenland, zij met stagnatie op dat hoge niveau voor de groep Oost-Europeanen in 2012. Ze zijn geduid als de typische 'stijgers'-groep.
- 2) Een inschatting werd gemaakt van het globale beleid met betrekking tot de externe immigratie, waarbij de these van 'meer restrictief beleid' in aanmerking is genomen. Dit steunt op vaststellingen in eigen land (cf. vermindering van het aantal toegekende verblijfsvergunningen om humanitaire en medische redenen, strengere regels voor de toekenning van eerste verblijfsvergunningen in het kader van de gezinshereniging, beperking van regularisaties) en op een appreciatie van het algemene discours over de buitenlandse immigratie in de landen van West-Europa.

Verwacht wordt dat het Europese en nationale restrictievere beleid ten aanzien van de externe immigratie ook lokaal zijn weerslag zal vinden.

- 3) De verwachting van een dalend immigratievolume wordt ook expliciet meegenomen in de jongste bevolkingsvooruitzichten van het Federaal Planbureau (FPB). Het FPB maakt voor brede nationaliteitsgroepen een inschatting van de te verwachten internationale immigratie naar België. Naast de historische trends speelt een inschatting van de toekomstige relatieve aantrekkelijkheid van de Belgische economie in de wereld mee (op basis van een index berekend op het verschil van het geraamde bbp per hoofd) en van effecten van beleidsmaatregelen m.b.t. de internationale immigratie tussen 2013 en 2020.

Concreet vertaalt zich dat in de aanname dat de internationale immigratie van buitenlanders (die tekenen voor 4 op de 5 externe immigraties) een daling zal vertonen tot kort voorbij 2030. In 2025 wordt een terugval verwacht naar het niveau zoals waargenomen halfweg de jaren 2000 (FPB & ADS, 2014, figuur 6 op p.13).

Voor brede nationaliteitsgroepen zijn op die basislijn lichte variaties meegenomen (apart voor groepen van EU15-landen buiten België, Bulgarije en Roemenië, andere EU13-landen, rest van de wereld).

Voor de Belgen wordt uitgegaan van een constant extern migratiesaldo over alle projectiejaren (tot 1/1/2061) en constante 'emigratiegraden' (beide geraamd op basis van de waarnemingen voor 2009-2012), waaruit op residuaire wijze de externe immigratie is afgeleid. Er is altijd wat meer externe emigratie van Belgen dan externe immigratie, wat ertoe leidt dat het saldo voor de Belgen licht negatief is en derhalve additioneel drukt op de bevolkingsgroei (FPB & ADS, 2014, p.8).

Het Federaal Planbureau projecteerde eerst de immigratievolumes voor het Rijk (België) om die vervolgens te verdelen over de arrondissementen volgens hun aandeel zoals die tijdens de laatste 3 observatiejaren werd waargenomen.

- 4) Deze bevindingen en aannames liggen geheel in lijn met de aannames die in de voorgaande SVR-projectie meegenomen waren voor de projectiejaren 2016-2025 (Willems & Lodewijckx, 2011, p.69). Geoordeeld werd dat die oudere aannames alsnog hun geldingskracht behouden.

In de nieuwe SVR-projectie van de bevolking zijn slechts lichte aanpassingen doorgevoerd:

- periode 2014-2015: de projectiewaarde voor het externe immigratievolume van 2014 is bepaald als het rekenkundig gemiddelde (van al 2 keer afgevlakte volumes) van de 3 voorgaande observatiejaren. Analoog is de projectiewaarde van 2015 bepaald als het rekenkundig gemiddelde van de 3 voorgaande kalenderjaren (waaronder 2 observatiejaren en het projectiejaar 2014) binnen die reeks).
- periode 2016-2025: lineaire daling van het immigratievolume naar het gemiddelde niveau voor de jaren 2003-2007 (uitgewerkt naar leeftijd, geslacht, gemeente/stad).
- periode 2026-2029: constant houden van de waarde voor het externe immigratievolume van 2025 (gelijk aan het gemiddeld immigratievolume van de jaren 2003-2007).

Al die bewerkingen zijn apart uitgevoerd per leeftijd, geslacht en gemeente/stad, waarmee impliciet wordt afgestemd op de lokale realiteit.

5) Aparte analyse voor grote steden

Voor de 11 Vlaamse steden met meer dan 65.000 inwoners werd de recente evolutie van de externe immigratie voor brede nationaliteitsgroepen apart bekeken, met observaties tot het jaar 2012. In meeste grote steden van die groep wordt voor recente jaren een daling van het externe immigratievolume duidelijk vastgesteld; niet zo voor Leuven dat het beeld geeft van stagnatie van de externe immigratie na een forse stijging in de loop van 2008 (index 2012/2010 = 102).

Een lichte correctie werd voorzien in functie van de aanwezigheid en de recente evolutie van de externe immigratie binnen brede nationaliteitsgroepen in die grote steden.

Ingeval de typische 'stijgers'-groep onder die brede nationaliteitsgroepen (zie 1.2.5., 1c) duidelijk meer voorkomt in vergelijking met zijn aanwezigheid in het Vlaamse Gewest als geheel, en voor die stad het recente immigratiepatroon ook in die zin opgaat, werd een lichte correctie toegepast voor de waarde van 2025 (waarnaar de lineaire interpolatie zich richt voor de projectiejaren 2016-2024), meer bepaald vermenigvuldiging met factor 1,05 (+5%).

Omgekeerd, ingeval de typische 'dalers'-groep onder die brede nationaliteitsgroepen (zie 1.2.5., 1b) duidelijk meer voorkomt in vergelijking met zijn aanwezigheid in het Vlaamse Gewest als geheel en voor die stad het recente immigratiepatroon ook in die zin opgaat, is een neerwaartse correctie doorgevoerd op de geprojecteerde richtwaarde voor 2025, meer bepaald vermenigvuldiging met factor 0,95 (-5%).

Voor Leuven werd vastgesteld dat de typische "dalers"-groep dominant aanwezig is in de externe immigratie (gegevens voor 2010-2012 -> mannen: 52% voor Leuven versus 35% voor het Vlaamse Gewest; vrouwen: resp. 47% versus 41%). We stellen een daling van de externe immigratie naar Leuven vast voor die brede nationaliteitsgroep (geen staatsburgers van een EU-lidstaat, rest wereld) (index 2012/2010 = 90). Het globale beeld van stagnatie (in plaats van daling) van de externe immigratie in recente jaren voor Leuven, werd echter als een tegenindicatie geduid: de lichte neerwaartse correctie van het immigratievolume (met factor 0,95 voor de standaard geprojecteerde waarde van 2025) werd bijgevolg niet toegepast.

1.2.6. Externe emigratie

- 1) Voor de projectie van de externe (of internationale) emigratie van Vlaamse steden en gemeenten naar het buitenland is evenzo initieel afgestemd op resultaten van de reeds aangehaalde SVR-studie over de buitenlandse migratiestromen van en naar België en zijn gewesten (Pelfrene, 2014).

De belangrijkste bevindingen voor het Vlaamse Gewest zijn hier als volgt.

- a) De externe emigratie (vanuit het Vlaamse Gewest) vertoont globaal een opvallende terugval in het kalenderjaar 2010; dit moet deels toegeschreven worden aan wijzigingen in de definitie van het concept (Pelfrene, 2014). Voor de jaren 2011 en 2012 valt vooral de toename van het aantal internationale emigraties (index 2012/2010 = 131) op.
 - b) De brede nationaliteitsgroep waar de recente stijging van de externe emigratie het sterkst zichtbaar is, is de groep van 'staatsburgers van buiten de EU' (index 2012/2010 = 165). Ook bij de groepen 'Oost-EU' (index 162) en 'Zuid-EU' (index 130) wordt globaal een belangrijke stijging vastgesteld.
 - c) In de nationaliteitsgroepen van Belgen (index 2012/2010 = 120) en van landen uit het noorden en westen van de EU (N/W-EU) (index 2012/2010 = 112) wordt ook een stijging van de externe emigratie in de jaren 2011 en 2012 vastgesteld, maar globaal niet zo sterk.
 - d) Voor sommige nationaliteiten (bv. Spanje, vrouwelijke migranten) werd vastgesteld dat een opvallende stijging van de externe immigratie ook snel gevolgd wordt door externe emigratie, wat een sterkere circulaire mobiliteit binnen Europa laat vermoeden, eerder dan een vaste vestiging.
- 2) In functie van de hierboven aangehaalde inschatting van 'meer restrictief beleid' wordt verwacht dat de externe emigratie niet (sterk) zal dalen. We verwachten anderzijds ook geen verdere stijging, vanuit de idee dat de geprojecteerde daling van de externe immigratie verdere stijging van de externe emigratie enigszins zou afzwakken vanuit de interactie tussen immigratie en emigratie.

- 3) In de jongste vooruitzichten van het Federaal Planbureau worden de "uitstroomgraden volgens leeftijd, geslacht, nationaliteit en arrondissement geraamd op basis van het gemiddelde tijdens de laatste geobserveerde jaren. Die uitstroomgraden worden over de gehele projectieperiode constant gehouden." (FPB & ADS, 2014, p.13).
- 4) De volgende aanpassingen zijn doorgevoerd in de nieuwe SVR-projectie van de bevolking:
- periode 2014-2015: de projectiewaarde voor de externe emigratiekans van 2014 is bepaald als het rekenkundig gemiddelde van de 3 voorgaande observatiejaren. Analoog zo voor de projectiewaarde van 2015 (steunend op waarden van 2 observatiejaren en 1 projectiejaar).
 - periode 2016-2029: constant houden van de geprojecteerde waarde voor de externe emigratiekans van 2015 (per leeftijd, geslacht en gemeente/stad).
- 5) Aparte analyse voor grote steden

Voor de 11 Vlaamse steden met meer dan 65.000 inwoners werd de recente evolutie van de externe emigratie voor brede nationaliteitsgroepen apart bekeken, met observaties tot het jaar 2012. In 9 steden van die groep wordt in recente jaren stijging van het externe emigratievolume vastgesteld, waaronder ook Leuven (index 2012/2010 = 171).

Analoog als bij de externe immigratie werd ook hier een lichte correctie voorzien in functie van de aanwezigheid en de recente evolutie van de externe emigratie binnen brede nationaliteitsgroepen in die grote steden.

Ingeval de 'sterke stijgers'-groep onder die brede nationaliteitsgroepen - i.c. staatsburgers uit landen van de groepen 'Oost-EU', 'Zuid-EU' en 'niet-EU' samengenomen (zie 1.2.6., 1b) - duidelijk sterker vertegenwoordigd is dan in het Vlaamse Gewest als geheel, en het totale externe emigratiepatroon voor die grote stad alsook binnen de aangeduide brede nationaliteitsgroepen in die zin opgaat, werd de projectiewaarde van de emigratiekans in 2016 gelijkgesteld aan die van 2015 maal factor 1,05 (+5%). Navolgende projectiejaren kregen vervolgens allemaal de nieuwe waarde voor 2016. Die operatie werd voor alle leeftijden in elke geslachtsgroep uitgevoerd.

Voor Leuven werd deze lichte correctie doorgevoerd omdat de 'stijgers'-groepen er relatief sterk vertegenwoordigd zijn (gegevens voor 2010-2012 -> mannen: 68% voor Leuven versus 39% voor het Vlaamse Gewest; vrouwen: resp. 72% versus 42%) en verhoogde uitstroom naar het buitenland voor recente jaren is aangeduid (index 2012/2010 externe emigratie: totaal = 171; 'Zuid-EU' = 204; 'Oost-EU' = 208; 'niet-EU' = 152). Daarnaast is trouwens ook een sterke stijging van de externe emigratie vastgesteld in de groep van 'Belgen' (index 2012/2010 = 134) en 'N/W-EU' (index 212).

1.2.7. Saldi voor de loop van de bevolking

De balans van het geprojecteerde aantal geboorten (+) en sterfgevallen (-) geeft het natuurlijke saldo. Figuur 1 toont voor Leuven dat die balans in alle projectiejaren (2014-2029) positief blijft, zoals in de observatiejaren (blauwe blokjes bovenaan). Voor de laatste projectiejaren is er lichte daling van het natuurlijke saldo.

De balans van de geprojecteerde interne immigraties (+) en emigraties (-) geeft het interne migratiesaldo; ze werden uitgewerkt per leeftijd en geslacht. Dat saldo is als input meegenomen in het projectieprogramma. Figuur 1 toont voor Leuven dat in alle projectiejaren (2014-2029) het totale interne migratiesaldo (rode blokjes onderaan)

negatief is en in het verlengde ligt van het gemiddelde van de reeks met geobserveerde interne migratiesaldi (1997-2013).

De balans van de geprojecteerde externe immigraties en emigraties geeft het externe migratiesaldo. Figuur 1 toont voor Leuven dat het totale externe migratiesaldo (groene middelste blokjes) vanaf 2020 volgens deze projectie negatief wordt. Merk op dat ook in de reeks van de observatiejaren voor Leuven een negatief extern migratiesaldo voorkomt (voor het jaar 2003).

Samengenomen geven deze 3 saldi zicht op de aangroei van de bevolking. Die vertoont voor Leuven een geleidelijke daling, wordt negatief vanaf 2018, en stabiliseert zich op een negatieve waarde naar het einde van de projectieperiode toe (zwarte lijn in figuur 1).

Het verklaart de daling van de bevolking die vanaf 2019 voor Leuven geprojecteerd werd (figuur 3). De stand van de bevolking op 1 januari van het nieuwe projectiejaar (t) volgt immers uit de stand van de bevolking op 1 januari van het voorgaande jaar (t-1) vermeerderd met de aangroei van de bevolking (positief/negatief) in de loop van dat jaar.

1.3. Validatie

De aannames en de uitwerking van de bevolkings- en huishoudensprojecties werden voorgelegd aan en besproken met het expertcomité op de bijeenkomst van 23 mei 2014. Geraadpleegde experts van het Federaal Planbureau, van de universiteiten en van de grote steden staan vermeld in de (ontwerp)teksten met uitleg over de methodologie en de hypothesen van deze projecties op de publieke website van SVR (Pelfrene, Schockaert & Lodewijckx, 2015; Lodewijckx, 2015).

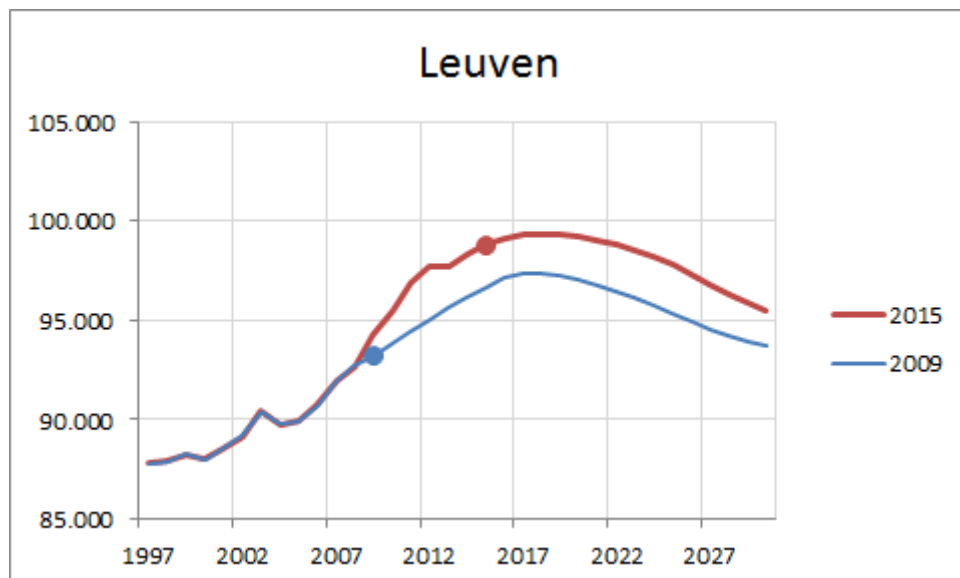
Ze werden eveneens voorgelegd aan en besproken met de potentiële gebruikersgroep op de bijeenkomst van 18 juni 2014, waartoe ook de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten (VVSG) werd uitgenodigd.

1.4. Overeenkomst met eerdere bevolkingsprognoses

Vermits de gevolgde werkwijze en tal van aannames aansluiten bij die van de vorige SVR-projectie, volgen de nieuwe projectieresultaten voor Leuven die van de voorgaande projectie, maar situeren zich op een hoger niveau.

Figuur 3 biedt hiervan de illustratie met aanduiding van de parallelle projectielijnen.

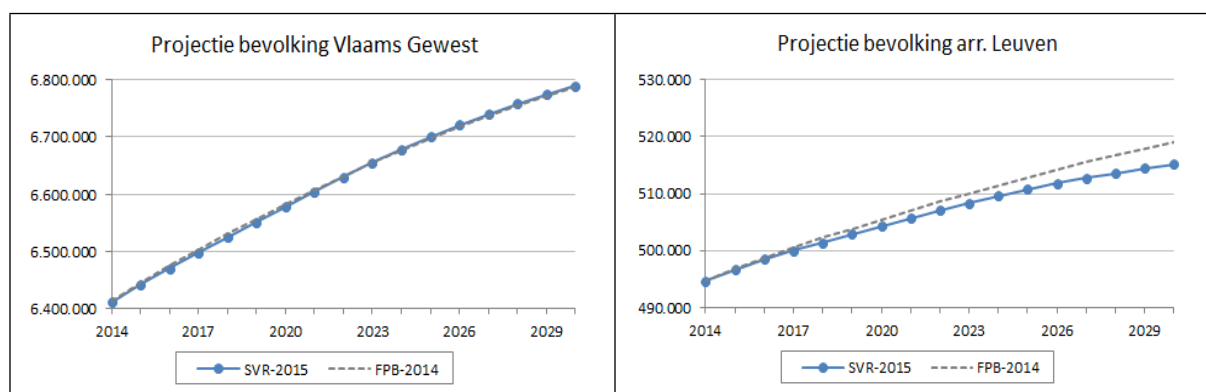
Figuur 3. Projectie van de evolutie van de totale bevolking volgens de 'SVR-projectie 2009-2030' en de 'SVR-projectie 2015-2030', stand op 1 januari

Noot: het eerste projectiepunt is aangeduid met de bol.
Bron: ADS, SVR.

Vermits tevens aangeleund werd bij diverse aannames van de jongste federale bevolkingsvooruitzichten van het Federaal Planbureau, inzonderheid wat betreft de aannames voor de externe migratie, is er ook goede overeenkomst met de federale projectieresultaten voor de bevolking voor grote geografische aggregaten (figuur 4).

Figuur 4. Vergelijking projectieresultaten van de jongste bevolkingsvooruitzichten van SVR met de federale bevolkingsvooruitzichten, stand op 1 januari

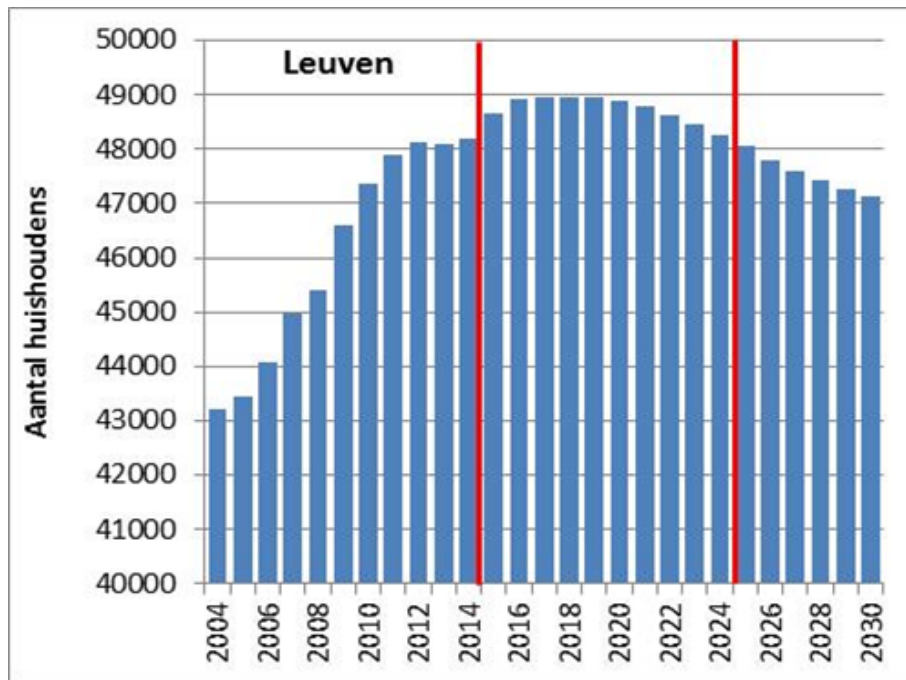
Noot: SVR-2015 = bevolkingsvooruitzichten van SVR met 2015 als eerste projectiepunt; FPB-2014 = federale bevolkingsvooruitzichten van FPB en ADS met 2014 als eerste projectiepunt.
Bron: FPB & ADS, SVR.

Voor het niveau van het Vlaamse Gewest ligt de afwijking tussen beide bevolkingsvooruitzichten voor elk projectiejaar onder de 0,1%.
Voor het bestuurlijke arrondissement Leuven ligt de afwijking tussen beide bevolkingsvooruitzichten voor elk projectiejaar onder de 1% (in de eerste 10 projectiejaren onder 0,5%).

1.5. Huishoudensprojectie

Voor de volledigheid geven we ook nog resultaten van de jongste huishoudensprojectie van SVR voor Leuven die geënt zijn op de resultaten van bevolkingsprojectie (figuur 5).

Figuur 5. Evolutie van het aantal huishoudens: vaststellingen (2004-2014) en SVR-projectie voor Leuven (2015-2030)

Bron: ADS, SVR.

Geprojecteerd wordt dat dit aantal in de eerstkomende jaren nog zal toenemen. Na 2024 is er daling onder het huidige niveau geprojecteerd.

2. Vermits de projecties uitgevoerd zijn per leeftijd en geslacht wordt afgestemd op de bevolkingsstructuur van een stad of gemeente.

Voor Leuven geldt in het bijzonder dat slechts in de mate dat studerende jongeren ingeschreven zijn in de bevolkingsregisters van Leuven, rekening kan worden gehouden met hun aanwezigheid, zowel bij de projectie van volumes (aantal interne immigraties en emigraties, aantal externe immigraties) als van kansen (vruchtbaarheid, sterfte, externe emigratie). Men kan vermoeden dat dit voor een belangrijk deel niet het geval is; bijgevolg moet voor Leuven – zeker tijdens het academiejaar – rekening gehouden worden met de aanwezigheid van de studentenbevolking.

Algemene aanbeveling

Aangezien externe factoren (zoals migratiebeleid, economische factoren) maar ook interne factoren (zoals grote woonprojecten) de hypothesen voor de projecties kunnen beïnvloeden, zeker op de kleine schaal van lokale besturen, adviseert de Studiedienst van de Vlaamse Regering de beleidsmakers om de projectiehorizon voor de komende tien jaar als een valide inschatting te beschouwen.

SVR engageert zich om de projecties driejaarlijks te actualiseren, zodat er een voortschrijdend beeld komt van de te verwachten bevolking in de steden en gemeenten.

3. Binnen de bevoegdheid Binnenlands Bestuur gebruikt de Vlaamse Regering zowel voor het Gemeentefonds als voor het Stedenfonds de reële bevolkingscijfers. Binnen het beleidsdomein Binnenlands Bestuur zullen de bevolkingsprojecties dus geen gevolgen hebben voor de stad Leuven. Leuven is reeds erkend als centrumstad en zal deze erkenning ook in de toekomst behouden.

Hierbij is het relevant te vermelden dat het begrip "centrumstad" geen aanduiding is voor de steden met de meeste inwoners. Een centrumstad oefent een centrale functie uit voor zijn omgeving, onder andere op het vlak van:

- werkgelegenheid
- verzorging
- onderwijs
- cultuur
- ontspanning
- ...

De aangewende cijfers (i.e. de reële bevolkingscijfers) zijn beschikbaar bij de FOD Economie (ADSEI).

Voor een inschatting van de gevolgen van de bevolkingsprognoses op beleidsacties binnen andere Vlaamse beleidsdomeinen verwijs ik naar mijn bevoegde collega-ministers.

Referenties

Federaal Planbureau & Algemene Directie Statistiek (2014), *Demografische vooruitzichten 2013-2060 - Bevolking, huishoudens en prospectieve sterftequotiënten*, Brussel: Federaal Planbureau.

Lodewijckx, E. (2015). Huishoudensprojecties: basishypothesen en werkwijzen. SVR-Methoden & Technieken 2015/1, voorlopige versie – 16/12/2014. Geraadpleegd via http://www4.vlaanderen.be/dar/svr/afbeeldingennieuwtjes/demografie/bijlagen/proj2014_bevolking_metadata.pdf

Pelfrene, E. (2014). Internationale migratiestromen van en naar België en zijn gewesten. In: Pelfrene E. & Van Peer, C. (red.). *Internationale migraties en migranten in Vlaanderen. SVR-Studie 2014/1*. Brussel: Studiedienst van de Vlaamse Regering.

Pelfrene E., Schockaert I. & Lodewijckx, E. (2015). *SVR-projecties van de bevolking en de huishoudens voor Vlaamse steden en gemeenten, 2015-2030. Bevolkingsprojecties: basishypothesen en werkwijzen*, SVR-Methoden & Technieken 2015/1, voorlopige versie – 26/01/2015. Geraadpleegd via http://www4.vlaanderen.be/dar/svr/afbeeldingennieuwtjes/demografie/bijlagen/proj2014_bevolking_metadata.pdf

Willems, P., Lodewijckx, E., Pelfrene, E. & Van Peer, C. (2010). *Het schatten van sterftetekansen op oudere leeftijden. SVR-Webartikel 2010/11*. Brussel: Studiedienst van de Vlaamse Regering.

Resultaten van de 'SVR-projecties van de bevolking en de huishoudens voor Vlaamse steden en gemeenten, 2015-2030' kunnen geraadpleegd worden op de publieke website van de Studiedienst van de Vlaamse Regering (SVR): <http://www4.vlaanderen.be/sites/svr/Pages/2015-01-29-projecties.aspx>